అకులజుడు

గదిలోకి ప్రవేశిస్తూన్నప్పుడే వాతావరణంలో గొప్ప మార్పుందని నాగరాజుకు స్ఫురించింది. ప్రతిరోజూ తన రాకకు ఎదురుతెన్నులుచూస్తూ, అనురాగపూరిత దృక్కు-లతో తనను ఆహ్వానించే చిత్ర—యీనాడు తనరాకకు తలెత్తయినా చూడకపోవటం నాగరాజు ఆశ్చర్యానికే కారణమైంది. తను గదిలో ప్రవేశించినట్టు నేలను తన్ని చేసిన శబ్దంకానీ, సన్నగాదగ్గిన దగ్గుకానీ ఆమెలో చలనాన్ని కలిగించనే లేదు. తన సమక్షంలో ఏకాగ్రదృష్టితో పుస్తకం చదువుతూండగా నాగరాజు ఆమెను ఇదివరకు ఎప్పుడూ చూడలేదు.

అతను ఖాళీగా ఉన్న కుర్చీలో కూలబడి, "చాలా తీవ్రంగా చదువుతున్నావ్—" అన్నాడు.

ఆమె ముఖం ఎత్తింది. కాని, తనవైపు చూడలేదు. ముడిపడ్డ ఆమె కనుబొమలూ, తీక్ష్ణంగా చూసే ఆమె చూపూ, శబ్దమయ్యేట్టు ఆమె పీల్చేగాలీ—వీటి అంతరార్థాలలో ఏభాగమూ అతనికి తెలియలేదు.

"చి-త్రా!" అన్నాడు కొన్ని నిమిషాల నిశ్శబ్దతను తోసి పుచ్చుతూ. ఆమెదృష్టి చలించనే లేదు.

"దీర్ఘాలోచనలో ఉన్నావా?" ఏదో చెప్పబోయి ఒణికిన ఆమె పెదవుల్ని అతను గమనించక పోలేదు.

"చిత్రా! ఒంట్లో కులాసాగా లేదా?" స్నేహాన్ని వ్యక్త

పరిచే కంఠధ్వనిని ఉపయోగించి, ఆమె మృదుహస్తంకోసం చెయ్యిజాపాడు.

ఆమె చీకాకుతో వెనక్కు జరిగి గంభీరస్వరంతో అంది. "ఆఁ... బాగానేవుంది—కాని రేపటినుంచీ తమకిది రాదగిన స్థలంకాదని చెప్పేందుకు విచారిస్తున్నాను—"

ఆమె చూపుల్లోని పదును తనను ఆజ్ఞాపిస్తోంది. దీన్ని ఏవిధంగానూ తను వేళాకోళంగా తీసుకొనేందుకు అవకాశం లేదు. కోపాన్ని వెలికక్కి ఆమె ముఖాన్ని చూడలేక పోయ్యాడు. కొన్ని క్షణాలవరకూ తను నిర్జీవప్రతిమవలె నిలబడి పోయ్యాడు.

"నా నేరమేమిటో అర్థమవటంలేదు..." అన్నాడు తన చెవులు ఇదివరకు వినని కంఠధ్వనితో.

"అర్థమవదు!" అని వికటంగానవ్వి, "అమాయకస్త్రీని అన్యాయం చేయటానికి ప్రయత్నించటం ఎందుకు అర్థమౌతుంది...?" అంది.

" అదే ఏమిటో సరిగ్గా చెప్పు"

"నాదగ్గర దాయనక్కర్లేదు రాజూ! ఇన్నాళ్ళూ నీ సంగతి గ్రహించకుండా ప్రేమించటం నాదే బుద్ధితక్కువ! స్నేహధర్మంలో నాగొంతు కొయ్యాలని చూశావ్!—"

"చిత్రా! నీకు మతిపోతోందా?" అన్నాడు విసుగ్గా!

ఆమె కంఠధ్వని హెచ్చింది; ఆ ధ్వనిలో ఎంతెంత కఠిన పదాలు వర్షిస్తాయోకూడా ఆమె ఉద్రేకానికి తెలియదు...

"ఇదివరకే పోయింది! అందుకనే ముందువెనుకలు ఆలోచించకుండా ఐక బహిష్కృతుణ్ణి, కులగోత్రాలు లేనివాణ్ణి

ప్రేమించటం సంభవించింది."

"అంటే ?" అన్నాడు మాటకు అడ్డువచ్చి.

"అంటే ?... లేచివచ్చిన స్త్రీకుమారుణ్ణి ... కులహీనుణ్ణి ... తెలిసిందా ... ?" అతని తలమీద పిడుగు పడట్ట యింది. ఇంత నిందను భరించటంకన్న మృత్యువు నయం !

"చి—త్రా !" అన్నాడు గదంతా దద్దరిల్లేట్టు. ఏదైనా ఆయుధం ఉంటే తను ఆసమయంలో ఉపయోగించి తీరే వాడు.

ఆమె చలించలేదు. మునిపంటితో పెదవిని కొరికి ఇంకా కఠినస్వరంతో అంది: "నన్ను బెదిరించలేవ్ !... ఈనాటి నుంచీ, యీ క్షణంనుంచీ, నువ్వు నాకు అపరిచితుడివి... మర్యాదగా వెళ్లిపో-నీ పైపూతలతో లోకాన్ని మోసం చెయ్యలేవని తెలుసుకో ... వెళ్లు-ఊఁ ... వెళ్లు ..."

ఎల్లా బైట పడ్డాడో తనకే తెలియదు. కఠినంగా చిత్ర అంటూన్న "వెళ్లు ... వెళ్లు ..." అన్నమాటలు ఇంకా అతని చెవుల్లో గింగురు మంటూనే ఉన్నై. వెనక్కి-తిరిగి చూశాడు. దూరాన ఆ ఇంట్లోంచి లైటు మిణుకు మిణుకు మంటోంది... ఆ అగ్నిపర్వతంలోంచి బైటికి వచ్చాడు ! రోడ్డుమీద నడుస్తూన్న జనమంతా తనను విమర్శనా పూర్వకంగా చూస్తూన్నట్టుంది. తలవంచి నడుస్తూన్నా, బాధగానేవుంది—! ఎల్లా గదిజేరాడో కూడా తెలియదు.

2

నిజమా ? కలా ? ఏమైందీ ? తనతల్లి ...తనను కన్నతల్లి లేచివచ్చిన కులటా ? తన బి. ఏ. విజ్ఞానమూ, వ్యక్తిత్వమూ,

ఏవీ కోరగానివి ! చిత్ర ! మధురతమ సంభాషణల్లో తనను ఉవ్విళ్లూరించే వ్యక్తి ! ఈనాడు ఇంత విచిత్రరూపునూ, భయంకరమూర్తినీ ప్రదర్శించింది ! ఆమెనోటి వెంటవచ్చిన అంత కఠిన పదాలు కూడా భాషలో ఉన్నయ్యా ? ఎంతలో ఎంతమార్పు ! తన జీవితాన్ని నాశనంచేసేందుకే ఆ నారీ ఛాయలోనీ భీకరత అంతా కరుడుకట్టి ప్రత్యక్షమైంది... ఆ దృశ్యాన్ని తను తలుచుకొని దుఃఖించనూ లేదు. కాని మరిచి పోనూ లేదు !

తల్లి ! మహాపాపి ! మాతృహత్య పాపంకాదని తనకు ఏ శాస్త్రమైనా చెప్పివుంటే, తను నమ్మివుంటే ఇంత హృదయ భారానికి గురయ్యేవాడు కాదేమో ? తన జన్మరహస్యాన్నీ, కులగోత్రాల్నీ ఇరవై రెండేళ్లుగా తననుంచి దాచిపెట్టి యీనాడు అంత బాధనూ ఒక్కసారి అనుభవించమని ఆజ్ఞా పించిన రాక్షసి...తల్లట ! ఏ సుయోధనుడు, ఏ పాంచాలి ఇంత పరాభవాగ్నితో ఉడికి పొయ్యారు ? తలగడాతడిసినా ఆ పరాభవాగ్ని ఆరదు !

ఇక ముందు తను ఏముఖం పెట్టుకొని కాలేజికి వెళ్తాడు ? క్షియుత్వాలు పోయిందన్న విచారంకన్న...తను అపవిత్రుడని తెలిసిన బాధ ఎక్కువైంది. ఏ విజ్ఞానంతో తను లోకాన్ని కన్నెత్తి చూడగలడు ?

గడియారం ఒంటిగంట కొట్టింది.

మరి గంటకు తనకోక రైలుంది...

తల్లి ! ...మాధుర్యం లేదా మాటలో !

"తల్లి ...తల్లి !" బిగ్గరగా అని, పళ్లుకొరికాడు.

ఆమెను అడిగి తెలుసుకుంటే? తెలుసుకోవటం కాదు; శిక్షించాలి! తనజీవితపు రాణింపో, క్షీణింపో తెలియాలి! మెల్లిగా తలొంచుకొని స్టేషన్ వైపు నడవసాగాడు.

3

తలుపు తెరవంగానే—వాడిన ముఖంతో, నిప్పుల్ని కక్కే కళ్లతో, చిందరవందరగా రేగిన తల వెంట్రుకలతో, ఒణుకుతూన్న పెదవుల్తో—కళ్లెదుట ప్రత్యక్షమైన నాగరాజును చూసి ఆమె ఆశ్చర్యపోయింది! నాగరాజేనా? నిద్రకళ్లను తుడుచుకుంది... వాడే! ఎందుకొచ్చాడూ—ఇంత ఆత్రంగా, అర్ధరాత్రి?

నాగరాజు మాట్లాడకుండా వెళ్లి గదిలో పక్కమీద కూలబడ్డాడు. ఆమె వెళ్లి మధురంగా అంది: "శెలవ లిచ్చారా నాయనా?"

పళ్లుకొరుకుతూ, "అవును—శెలవలు—ఇంక వెళ్లక్కర్లేదు—" అన్నాడు.

"నాగూ!"

"నీతో మాట్లాడాలిముందు—" మామూలు ధోరణిలో తలవూపింది.

అపవిత్రురాల్ని, అపవిత్రుడు దోషిగానిలబెట్టి ప్రశ్నించటం లోకానికిది మొదటి సారే కావచ్చు.

'అమ్మా!' అని గొంతుదాకా వచ్చింది. కాని యీ దుష్టురాలికి ఆ పవిత్ర శబ్దాన్ని ఉపయోగించటం—తన నేరాల సంఖ్యకు మరొకటి కలుపుతుందేమో?

"నిది ఏకులం—?" అనగలిగాడా ఆ మాటల్ని? ఎంత

కఠినంగా అడిగాడు! పరాయి అసహాయురాల్నయినా ఇంత ధైర్యంగా, కరుకుగా ప్రశ్నించగలడా తను ?

"నా—గూ !" కోపంలేదు ఆకంఠంలో !

"నేను అడిగిందానికి సమాధానంచెప్పు—"

ఆమె ఆశ్చర్యపోయింది; కాని వెంటనే తెప్పరిల్లి "నాకు కులంలేదు నాయనా !" అంది.

"నా తండ్రి ఎవరు ?" న్యాయాన్ని పరిశీలిస్తూన్నప్పుడు దయకు సందివ్వక పోవటం ముఖ్యంగా గమనింప దగ్గదని నాగరాజు నమ్మాడు...

ఆమె మాట్లాడలేదు. ఆమెకంటి వెంట నీరుకార నారంభించింది. నాగరాజు చూడలేక పోయ్యాడు; కాని, దోషి తన నిర్దోషత్వాన్ని నిరూపించుకునే సాధనాల్లో కన్నీళ్లు పెట్టుకోవటం తేలికైందని ఆతనికి తెలియక పోలేదు.

"ఔనమ్మా! యీ ప్రశ్న నిన్ను గాయపరచవచ్చు. కాని యీ ప్రశ్నకే నేను ఇంతకుముందు యమబాధను అనుభవించాను. నా జీవితమంతా యీ ప్రశ్నమీదనే ఆధారపడి వుంది..." ఎంత ప్రయత్నించినా ఆ రక్తస్పర్శ తనచేత 'అమ్మా' అనిపించ గలిగింది !

కొన్ని నిమిషాలపాటు ఆమె మాట్లాడేందుకు వ్యర్థ ప్రయత్నంచేసి, చిన్న స్థాయిలో చెప్ప నారంభించింది—

"నాకు కులంలేదు—గోత్రంలేదు—ఊరూ పేరూ లేనిదాన్ని—అపవిత్రురాల్ని—సంఘ బహిష్కృతను. లోకంలోని పాపుల్లో ప్రథమస్థానం నాది. ఇది నిజమే కనుక దీన్ని చెప్పుకునేందుకు నాకు భయంలేదు—కాని నా పాపాల్లో

కల్లా క్షమించరానిది—నిన్ను కనటమే నాయనా! నా బాధలో కొంత భాగాన్ని నీకూడా పంచి ఇచ్చాను. నా నేరానికి నీకు శిక్ష పడ్డది... ఈ తల్లి కడుపున పుట్టటమే నీ తప్పు—దీన్నే ఎవ్వరూ క్షమించరు—"

"అమ్మా! నా తండ్రి?" ఆజ్ఞను సూచించే కంఠధ్వని అది.

ఆమె అర్ధోక్తిలోనే అందుకుంది: "నేను చెప్పలేను—ఆ గడిచిన జీవితంలో ఏ భాగాన్నీ నేను జ్ఞాపకం చేసుకొని బాధపడలేను— ఆ మోసగాణ్ణి గూర్చి చెప్పి ఏం ప్రయోజనం? నీ జన్మకు మాత్రమే కారకుడై—విశాల విశ్వంలో నిన్నూ, నన్నూ, విడిచి ఎక్కడికో వెళ్ళిపోయ్యాడు; సంఘం ఒప్పుకోని వివాహం మాత్రమే ఐంది—నువ్వు విజ్ఞానవంతుడివయ్యావ్; ఇన్నాళ్ళనుంచీ ఎన్నికష్టాలొచ్చినా నిన్ను చూసి నాకు నేనే ఓదార్చుకొన్నాను. ఇంకొకటి కూడా చెప్పవోక—నేను నీ తల్లినని. నన్నొక దాసిగా, దాదిగా వ్యవహరించు; అదే నాకు శిక్ష; నేను కూడా అలాగే చెప్పుకుంటాను. ఇది నీ భావి జీవితాభివృద్ధికి తోడ్పడితే అదే నాకు పదివేలు... నా తండ్రీ! యీనాడు తెలుస్తోంది — నా చిట్టిబాబుకు నేను చేసిన తీరని ద్రోహం! ఈ అపవిత్రురాలికి పుత్రుడివైనందుకేగా నీకీ బాధ? నన్ను చంపు నాయనా! నీ అభివృద్ధిని చూసి నా ఆత్మ ఆనందిస్తుంది..."

నాగరాజుకు భూమ్యాకాశాలు ఏకమౌతున్నట్లనిపించింది. ఆమాటలు అతని హృదయ కుహరంలోని శక్తులన్నింటినీ మేల్కొల్పినై. తన సౌఖ్యానికి బలిస్తంభాన్ని ఎక్కే తల్లి!

చాలదా తనకి విశాల విశ్వంలో ఇంత సానుభూతి చూపే ఒక్క ప్రాణి? తన కులీనత ఇంతకన్న ఎక్కువ సానుభూతిని ఎల్లా సంపాదించుకో గల్గుతుంది?

కాలేజి జీతంకోసం ఆమె తన ఆభరణాల్ని అమ్మి డబ్బివ్వటం అతనికి గుర్తొచ్చింది. ఏ కమనీయ హస్తాలపైన తను పెరిగి పెద్దవాడయ్యాడో — వాటినేనా తను తృణీకరించింది? మాతృశబ్దానికి లేని అపవిత్రతను తను కాదా ఇచ్చింది? ప్రేమ! ఆర్నెల్ల స్నేహంతో చిత్రపైన పాతుకుపోయిన ప్రేమ! కులీనత పెనుగాలితో, కూకటి వేళ్ళతో పెల్లగిలిన ప్రేమ! ఇరవైరెండేళ్ళుగా కడుపులో పెట్టుకు కాపాడిన తల్లి మీద నేనా లేక పోయింది? అసలు ఆ 'ప్రేమ' తనలో వుందా?

"అ—మ్మా!" అన్నాడు గద్గదికతో.

"వద్దు నాయనా? నన్ను 'అమ్మా' అనొద్దు. తుదిసారి నిన్ను దీవిస్తాను: 'నీ అభివృద్ధికి ఆదైవాన్ని తోడ్పడమని. నన్నొక నూతన వ్యక్తిగా మాత్రమే చూడు — బీదదానికీ, కులటకూ పుత్రులెందుకుంటారు? — వెళ్లు బాబూ! వెళ్లు—ప్రపంచం నన్ను నమ్మలేదు. — నా కుమారుడివై నంతకాలమూ నిన్నుకూడా నమ్మలేదు—నాకు విలువ లేదు. అదే నీకూ వర్తిస్తుంది... కాని, లోకాన్నే నిన్ను నమ్మేట్టుగా చేసుకొని మోసగించటం నేర్చుకో బాబూ— "

ఇది ఎంత సాధ్యమో తనకు తెలుసు. కోటిసంవత్సరాలు తలకిందులుగా తపస్సుచేసినా సంపాదించగలడా ఇలాటి మధురమూర్తిని? తను ఆజన్మాంతమూ దాసానుదాసుడైనా తీరుతుందా—ఆ మాటల రుణం? కులీనతకువ స్తే-

యీ లోకంలో చాలామంది ఉన్నతస్థానాలకు ప్రచండ చలనం కలిగి తీరుతుందని తనకు తెలియకపోతేగా?

"అమ్మా! ... నాకొద్దమ్మా — అల్లాంటి ప్రదర్శనా గౌరవం..." ఆమె పాదాల్ని తాకుతూ, "నువ్వు అపవిత్రు రాలివా? కాదమ్మా—! నీ యీ పాదరేణువుల్లోకూడా పవిత్రతవుంది! అది ఎవ్వరికీ కన్పించదు; కన్పించినా ఒప్పుకోరు. నాకు కులీనత అక్కర్లేదు. ఒక్క జన్మవిధానంలో నే మనిషి విలువ వుంటే లోకంలో అనేకమందికన్న నేనే గొప్పవాణ్ని..." అని పాదధూళిని కళ్ళకద్దుకొన్నాడు.

ఆమె ఆలోచించి అంది: "వెళ్ళి చదువుకో నాయనా!"

"నాకు చదువక్కర్లేదు అమ్మా! నేను గ్రహించలేని అనేక విషయాల్ని—ఏ చదువూ చదవని నువ్వు గ్రహించావు. నన్ను కాదనకమ్మా! నీ పాదసేవలేని ప్రతిక్షణమూ నాజీవితంలో వ్యర్థమే!—ఇక్కడే వుంటాను—"

"పొరపడ్డావ్! నాగూ! నీ జీవితానందానికి నేను పెట్టని ఆనకట్టను—"

"కాదమ్మా కాదు; ఏకులీనతా, ఏ ఇక్కట్టూ, ఏ బాధా, ఏ విషాదమూ ఆటంకపరచలేని నీ కరుణార్ద్ర దృక్కులే నాకు కావాలమ్మా—!" అని ఏ లోకమూ, ఏ సంఘమూ, ఏ అపవిత్రతా అడ్డురాని మాతృమూర్తి కౌగిట్లోని సౌఖ్యాన్ని అనుభవించాడు—అకులజుడు!

— మే, 1941.